

สารบัญ

	หน้า
ความนำ	2
พระญาเจ้าบ้าน (บุญมา)	16
ต้นเค้าของสายสกุล “เจ้าเจ็ดคน” ซึ่งเป็นที่มาของเจ้าหลวงเชียงใหม่	26
พระโอรสคำสอนของเจ้าฟ้าชายแก้ว และพระเจ้ากาวิละ	28
1. พระเจ้ากาวิละ	36
เก็บผักใส่ซ้า – เก็บข้าใส่เมือง	42
ยกเข้าตั้งในเมืองเชียงใหม่และลำพูน	42
การปกครอง	48
การเศรษฐกิจ	50
การศาสนา	52
การศึกษา	54
การสงครามกับพม่า	56
ความสัมพันธ์กับกรุงธนบุรี – กรุงรัตนโกสินทร์	58
2. พระญาหม่มลังกา – พระยาธรรมลังกา	64
ก่อนเป็นเจ้าหลวงเชียงใหม่	67
การศาสนา	70
ชุดหม้ออง	73
บูรณะกำแพงเมือง	75
3. พระญาคำฝั้น – พระยาคำฝั้น	78
การศาสนา	81
ครองเมืองเชียงใหม่	82
4. พระญาพุทธวงส์ – พระยาพุทธวงส์	88
การปกครอง	94
การเศรษฐกิจ	95
การศึกษา	97
การเก็บภาษี	98
5. พระเจ้ามโหตรประเทศฯ	100
ความสัมพันธ์ของเจ้าหลวงในกลุ่มเชียงใหม่ – ลำพูน – ลำปาง	103

6. พระเจ้ากาวิโลรสสุริยวงศ์ฯ	106
การศาสนา	110
บันปลายของพระชนม์ชีพ	113
การประกาศศาสนาของคริสเตียน	113
เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับไทใหญ่	115
เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับพม่า	116
การป่าไม้	117
7. พระเจ้าอินทวิชยานนท์ฯ	120
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	124
เหตุการณ์เกี่ยวกับชาวพม่า ลื้อ เชน ในเมืองเชียงตุง	124
การศาสนา	125
การศึกษา	129
คดีป่าไม้	130
การปฏิรูปการปกครองสมัยก่อนการปกครองแบบเทศาภิบาล	132
การปรับปรุงวิธีการเก็บภาษีอากร	135
การปรับปรุงเรื่องการป่าไม้	135
กบฏพระญาปราบสงคราม	136
การปฏิรูปการปกครองมณฑลลาวเฉียง	139
8. เจ้าอินทวโรรสสุริยวงศ์ฯ	144
เจ้าหลวงกับชาวเมือง	148
กิจการด้านพระศาสนา	149
สมัยจัดการปกครองแบบมณฑลเทศาภิบาล	150
การคลังและภาษีอากร	153
การยกเลิกมณฑลพายัพ	158
9. พลตรีเจ้าแก้วแว้วร์รัฐฯ	160
ประวัติการรับราชการ โดยย่อ	163
รับฐานันดรศักดิ์	166
เครื่องราชอิสริยาภรณ์	167
การศาสนา	170
การก่อสร้าง	172

การเศรษฐกิจ	172
การปรับเปลี่ยนสถานะทางเศรษฐกิจในกลุ่มเจ้านาย	176
บ้านปลายของเจ้าแก้วนวรรฐ์	177
ภาพในยุคเจ้าแก้วนวรรฐ์	182
10. เจ้าหลวง	186
เครื่องประกอบยศของเจ้าหลวง	187
ผลประโยชน์ของเจ้าหลวงและเจ้านาย	189
คณะผู้บริหารบ้านเมือง	190
ศึกดินนา	192
พันธะต่อราชสำนักกรุงรัตน โกสินทร์	193
ความผูกพันต่อเจ้าหลวงเชียงใหม่	196
ภาคผนวก	199
1. อนุสาวรีย์พระเจ้ากาวิละ	200
2. พระราชชายาเจ้าดารารัศมี	202
2.1 พระประวัติ	202
2.2 เข้มกัลดคล้องพระองค์	216
2.3 กระเบื้องภาพฉาย	217
2.4 อัญเจดีย์ (กุ) ที่วัดสวนดอกและที่คอยอินทนนท์	222
3. พระอัครชายาเธอ เจ้าศรีอโนชา	226
4. แม่เจ้าทิพเกษตร	230
5. ศาลเจ้าหลวงเชียงใหม่ ในศาลเจ้าเงิน	234
6. เจ้าอุบลวรรณา	236
7. เจ้าอุปราชบุญทวงศ์	241
8. พระบรมวงศ์เธอพระองค์เจ้าดิถนพรัฐ กรมหมื่นสรรควิไสยนรบดี	245
9. เจ้าสุริยวงศ์ (คำตัน สีโรรส)	250